

ПОЛІТИЧНА КОРУПЦІЯ У ГРЕЦІЇ: ФОРМИ, МЕХАНІЗМ ПРОТИДІЇ

Вивчається політична корупція у Греції. Розглянуто її еволюцію, привертено увагу до аналізу цього протиправного явища починаючи від Античності. Акцентовано на основних причинах, які породжують політичну корупцію у цій країні, а також є перепонами для викорінення цього явища з політичного процесу.

Ключові слова: корупція, політична корупція, Греція.

Кушнарєв И. В. Политическая коррупция в Греции: формы, механизм противодействия

Изучается политическая коррупция в Греции. Рассмотрено ее эволюцию, привлечено внимание к анализу этого противоправного явления начиная от античности. Акцентировано на основных причинах, порождающих политическую коррупцию в этой стране, а также препятствия для искоренения этого явления из политического процесса.

Ключевые слова: коррупция, политическая коррупция, Греция.

Kushnarev Igor. Political corruption in Greece: forms and counteraction mechanism

The article examines political corruption in Greece. The author considers its evolution and draws attention to the analysis of this illegal phenomenon from antiquity. The study emphasizes the main reasons that give rise to political corruption in this country and that are barriers for elimination of this phenomenon from the political process.

Key words: corruption, political corruption, Greece.

Політична корупція – один із найдавніших проявів політики. Людина в усі часи демонструвала бажання привласнити собі частку загальних благ, що і породило проблему корупції у різних її вимірах. Коли ж це бажання виникало в представників політичних еліт, то бачимо перехід зловживань у площину саме політичної корупції.

В історії, мабуть, відсутні такі політичні системи, розвиток яких проілюстрував би наявність цілковитого імунітету від політичної корупції; вони різняться лише кількісно-якісними параметрами:

© КУШНАРЬОВ Ігор Володимирович – кандидат юридичних наук, докторант відділу правових проблем політології Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України

обсяг, форми, ставлення до неї державців і громадськості тощо. Навіть у тих державах, які очолюють різноманітні антикорупційні рейтинги (наприклад, Індекс сприйняття корупції) на взірць Данії, Нової Зеландії, Швеції, Фінляндії та ін., політична корупція у різних формах все ж час від часу проявляється, але суспільство абсолютно нетолерує її, завдяки чому кожен протиправний випадок є предметом розгляду медіа, громадськості, уповноважених державних органів.

Політична корупція загалом в українській політичній науці – малодосліджене явище (Г. Кохан, Є. Невмержицький, А. Сафоновенко). Політична корупція у Греції об'єктом дослідження вітчизняної політичної науки не була, за винятком фрагментарних порівняльних досліджень політичної корупції, де поруч із іншими державами, згадуються і показники, характерні для цієї країни. Водночас масштаби корупції (усіх її форм, у т. ч. й політичної) у цій державі набули таких мегаобсягів, що її «досвід» (радше антидосвід) у практикуванні протиправних дій, які можуть кваліфікуватися як «політична корупція», а також механізм (радше його недоліки) протидії антикорупційним діям у політиці, заслуговує дослідницького аналізу вітчизняної політичної науки. Адже наша держава також є у пошуку дієвих механізмів запобігання політичній корупції, і у цьому процесі досвід різних держав (особливо проблемних держав Південної Європи) може бути значимим для випрацювання національної програми боротьби з цим явищем.

Політична корупція доволі багатозначно трактується у наукових джерелах. Ми поділяємо дослідницький підхід Г. Кохан, яка розглядає політичну корупцію «як самостійний вид корупційних дій у сфері розподілу владних повноважень, ресурсів або прийняття політичних рішень»¹.

Аналізуючи політичну корупцію у сучасній Греції, ми не можемо оминати те, що саме у цій країні, ще на античному етапі її розвитку, були перші спроби осмислення цього антисуспільного явища. І це не дивлячись на те, що «на ранніх етапах історії античних суспільств, коли ще не було професійних державних управлінців, корупція майже була відсутня, ми знаходимо окремі згадки про прояви цього феномена»². Це простежується у низці міркувань із проблем справедливості, підпорядкованості, використання матеріальних ре-

сурсів, влади тощо. Окремі дослідники вказують, що у ті часи (грецька та, особливо, римська імперія) корупція насправді вже була доволі поширеною³.

Античні греки були поціновувачами справедливості: «Приникни вухом до справедливості та геть забудеш про зловживання» (Гесіод)⁴, «справедливість охоплює усі інші чесноти» (Фокілід)⁵ і т. д. У працях Платона зустрічається чи не перша згадка про корупцію. Так, Платон у своїй теорії неправильних (розуміємо як «корупційних», «зіпсованих») режимів (демократія, олігархія, тиранія) наголошував, що вони замість керуватись законами, державним інтересом, слугують правителям⁶. Арістотель це все прив'язував до щастя тих, ким правлять, до їхнього добробуту згідно із законом⁷, що називають у сучасній теорії корупції державним інтересом⁸. У роботі «Політика» мислитель виділяв корупцію як чинник, який здатен привести державу до кризи чи й занепаду. Прикладом такого процесу він уважав переродження монархії у тиранію. Боротьбу з корупцією Арістотель уважав основою забезпечення державної стабільності: «Найважливіше за будь-якого державного устрою – це за допомогою законів і решту порядків облаштувати справи так, щоб посадовці не могли наживатися»⁹; «тільки ті державні устрої, які працюють задля загального блага, є, згідно з чіткою справедливістю, правильними»¹⁰. Відхилення ж від справедливості в державному ладі він вважає головною причиною катастрофи держав: «Правопорушення прокрадаються в державне життя непомітно». Арістотель пропонував задля запобігання корупційних практик заборонити одній особі займати кілька державних посад. Значно пізніше Г. Гегель писав: «В Афінах існував закон, що зобов'язував кожного громадянина звітувати, на які засоби він живе; тепер же вважають, що це нікого не стосується»¹¹.

Підсумовуючи історичний екскурс, зауважимо: загалом усі стародавні дефініції визначали корупцію як негативне, деструктивне явище, у новітній же час попри декларований осуд різних форм корупції, грецьке суспільство, схоже, «зрослося», толеруючи це явище. Упродовж останніх принаймні 23 років* Греція переживала тривалу

---

* Власне кредитнеспроможність Греції розпочалася у 2009 році; з 2008 року почалося стрімке зростання безробіття та зовнішнього боргу країни.

хвилю корупції та поганого менеджменту в усіх сферах. Держава витратила величезні суми на літні Олімпійські ігри 2004 року, які були непрозорими. А у 2015 році країна опинилася на межі дефолту; держава стала заручницею величезного зовнішнього боргу перед кредиторами, які вимагали проведення заходів жорсткої економії, ставили дедалі зростаючі вимоги перед грецьким населенням. Італійські дослідники Д. Дела Порта та А. Ванучі відносять Грецію до висококорумпованих країн світу; також ці дослідники вказують на стійку тенденцію до зростання політичної корупції та еволюції корупційних практик у розвинутих демократичних країнах¹².

Греція є в числі найкорумпованіших країн ЄС. Це доводить й місце країни у рейтингу Індекс сприйняття корупції**, який регулярно розраховує організація Transparency International на основі доступної статистики та результатів глобального опитування. Простежимо динаміку місця Греції у цьому рейтингу: 2012 – індекс 36, 2013 – 40, 2014 – 43, 2015 – 46, 2016 – 44 (це 69 місце серед 176 держав, охоплених індексуванням; Греція опинилася на гірших позиціях, аніж Куба, Суринам, Румунія та ін. країни).

У спілкування греків навіть увійшов спеціальний розмовний термін для найменування хабаря – *fakelaki* (у перекладі – «маленький конверт»). Звичайно, тут мова йде про низову, побутову корупцію, яка стала невід’ємною характеристикою грецького повсякдення. На рівні непобутової, політичної, корупції «маленькі конверти» перетворюються на солідні цифри, якими забезпечуються участь у тендерах на державні заповнення, безперешкодне оформлення документації тощо.

Корупція на усіх рівнях влади – від місцевого самоуправління до національного рівня – руйнівно діє на країну. Грецька дослідниця А. Карпафакіс наводить приклад мільйонів євро, які були виділені ЄС і безслідно зникли, що призвело до загибелі людей у пожежах влітку 2007 року: фото матері з чотирма дітьми, які згоріли у вогні, обійшло медіа всього світу і зайвий раз утвердило світову громадську думку щодо корупційності грецької влади¹³. Поки що жоден із грецьких урядів не проникся таким характерним ще від доби ан-

---

** Індекс ранжує країни за шкалою від 0 (найвищий рівень корупції) до 100 (найнижчий) на основі сприйняття корумпованості державного сектора.

тичності для грецького суспільства глибоким почуттям справедливості; водночас для пересічних греків неприйнятним є те, що гроші стають значимішими за людське життя та гуманні соціальні відносини.

Грецький аналітик А. Другос звертає увагу, що «грецькі політичні партії дуже фрагментовані, політики мають тісні зв'язки з нелегальним бізнесом і відомі своїм ухилянням від сплати податків. Протягом десятиліть країна не спромоглася запровадити хоча б надійну та конструктивну податкову систему, в той час як деякі впливові сім'ї брали участь в усіх аспектах соціального та політичного життя (отруюючи кожен їх частину). Крім того, не була випрацювана раціональна політична стратегія, яка була б спрямована на подолання структурних недоліків грецького суспільства. Вся держава і, звичайно, вся державна бюрократія виявилися хворими, слабкими, корумпованими, недисциплінованими, нестабільними; вони не були в змозі налагодити власне виробництво і розвиток – таким чином, ми і досі залежні від іноземних кредитів (особливо з Німеччини), котрими чиновники, до того ж, зловживають у особистих і політичних інтересах»¹⁴. Громадська думка оцінює грецьких політиків як ненадійних непрофесіоналів. Для них характерна дуже непродуктивна і популістська політична риторика, низький рівень знань із широкого спектру суспільних питань. Натомість зацікавленість звужена до досягнення успіху особистого чи партійного бізнесу.

Відомий британський публіцист Е. Лукас сказав про Грецію так: «Греки платять за жадібність, некомпетентність і нераціональність своїх політиків. Але перш за все це ознака невдачі Європи – спочатку в побудові валютного союзу, заснованого на сприйнятті бажаного за дійсне, а потім у неспроможності впоратися з наслідками»¹⁵. Політичні еліти та їх катастрофічна політика спричинили різке погіршення стану країни, адже для задоволення особистих і сімейних потреб відбувалися серйозні корупційні зловживання, особливо у таких сферах, як оборона, медицина, медіа. За останні 20–25 років країною керували соціалістичні та правоцентристські партії без програм чи політики, які заслуговували б на довіру.

Велику популярність серед зневірених греків мають лівий і правий популістські рухи у Греції:

– поява радикальної правої партії «Золота Зоря» – наслідок нездорового соціально-політичного клімату в Греції, проблем внутрішньої безпеки (корупції, незаконної міграції тощо). Криза в країні підживлює тенденцію до зростання підтримки цієї партії у широких верствах розчарованого суспільства;

– радикальна ліва партія СІРІЗА та її неймовірний успіх на останніх (2015 р.) парламентських виборах (36,3%) – наслідок вираженого популізму, викликаного заходами жорсткої економії. СІРІЗА, яка є фрагментованою коаліцією комуністів, помірних лівих і представників інших течій, дуже розумно експлуатувала риторику, спрямовану проти жорсткої економії, запровадженої щодо Греції ЄС, ЄЦБ та МВФ.

Не лише для Греції, але й загалом для європейських країн, характерна низка спільних проблем, пов'язаних із політичною корупцією, зокрема: 1) непрозорість відносин між бізнесом і громадськими діячами, відсутність чітких правил при пожертві політичним партіям. В демократичних країнах є небажаним, щоб такі пожертви були анонімні чи необмежені, має бути верхня межа таких пожертв, щоб уникнути проблеми «повернення боргу» спонсорам; 2) відсутність прозорості лобювання – повного доступу громадськості до інформації щодо того, кого при прийнятті рішень вислухали керівники державних структур, до кого прислуховувалися парламентарі, приймаючи певний нормативний акт.

Антикорупційні зусилля урядів мали деякий результат у законодавчій діяльності: 2006 року прийнято новий закон про посилення контролю в судовій системі, новий кодекс поведінки поліції, у 2009 Греція ратифікувала Конвенцію Ради Європи про кримінальну відповідальність за корупцію та Конвенцію ООН проти корупції. Та, незважаючи на ці законодавчі кроки, з 2009 року Греція набула статусу найпроблемнішого члена ЄС: в країні під впливом світової фінансової кризи стрімко поруч із тривожними економічними тенденціями зростали різні форми корупційної діяльності. Це не могло не призвести до санкцій та затяжної політичної кризи. Загалом дослідники оцінюють ефективність боротьби з усіма проявами корупції у кризові 2008–2009 роки як таку, що «близька до нуля»¹⁶.

До початку боргової кризи, яка розпочалася у 2009 році, Греція вважалася найкорумпованішою країною, яка обходила в корупційному антирейтингу навіть Румунію та Болгарію. Але з 2012 року у країні почалася деяка боротьба з корупцією: заснована служба перевірки органів влади (Генеральна інспекція), підпорядкована парламенту¹⁷. Тільки за перший рік роботи розглянуто 1519 випадків корупції, понад сотня вищих чиновників були відсторонені, десятки були засуджені. Наприклад, екс-міністру оборони А. Цохадзопулосу винесено вирок 20-річного ув'язнення (він отримував винагороди від бізнесу за вигідні контракти з торгівлі зброєю у 1997–2001 роках; розмір зловживань становив не менше 55 млн євро).

Під час різноманітних опитувань громадської думки греки майже одноголосно називають корупцію головним гальмом розвитку їх країни. Джерелом формування таких громадських настроїв став не лише особистий досвід громадян, але й активна соціальна реклама: «Службовці, якщо ви патріоти, будьте скромнішими в ім'я порятунку країни». Така реклама більше слугує боротьбі з корупцією побутового, а не політичного характеру. Втім, дієвим засобом впливу на громадськість є не реклама, а реальні факти викриття корупціонерів. Наприклад, у 2014 році вперше в історії Греції у членів сімей працівників державного апарату перевірили банківські рахунки з вимогою пояснення джерел походження накопичень. Показовим у цьому випадку є постать заступниці міністра туризму А. Греку, яка подала у відставку, після того, як її чоловік не зміг пояснити погодження коштів і виплатив в казну 5,5 млн євро податків¹⁸.

Коли аналізують масштаби політичної корупції в Греції, то звичай, дослідники задаються питанням: чому саме в регіоні Південної Європи такий високий рівень цієї проблеми? Якщо ж порівняти з країнами Північної Європи (де найнижчий рівень корупції), то найчастіше там спрацьовує протестантська етика, т. зв. «скандинавська доброчесність» і принцип публічності влади. Поєднання довіри та контролю притаманні державам із низьким рівнем корупції. Натомість у Південній Європі, найперше Греції, зловживання посадовців уже прирівнялося до національних традицій, а «реальним покарання було не більше як 2% обвинувачених»¹⁹ грецьких чиновників.

Наприкінці 2016 року у звіті про виконання Грецією рекомендацій, який опублікувала Група держав Ради Європи проти корупції (ГРЕКО; утворена Радою Європи) зауважується, що за останній (від попереднього звіту-2015) рік ситуація з прозорістю фінансування політичних партій і криміналізацією хабарництва не покращилася²⁰. Організація висловлювала низку рекомендацій, які не були реалізовані. Наприклад, не був відмінений особливий строк давності*** для кримінального переслідування членів (колишніх членів) уряду; була лише частково виконана рекомендація щодо розширення кримінальної відповідальності серед членів національних, зарубіжних і міжнародних асамблей; лише частково виконані рекомендації щодо своєчасного оприлюднення інформації про пожитки приватних осіб політичним партіям.

На жаль, корупція та домінування відносин за принципом «клієнт – патрон» залишаються чинниками, які й нині гальмують реформи у цій державі (та й в інших країнах Південної Європи). Із-поміж причин невдач греків у боротьбі з політичною корупцією грецькі аналітики називають найперше відсутність волі до антикорупційної боротьби, відсутність досвіду у спеціальних слідчих, обмеженість матеріальних ресурсів²¹. Сюди додамо довготривале перебування при владі різних популістських сил – від крайніх лівих до крайніх правих. Безумовно, корупція в Греції є системною політичною проблемою. Існує серйозна недовіра громадян до держави та уряду, що гальмує реалізацію антикорупційних декларацій.

У ситуації процвітання політичної корупції серед верхівки грецького істеблішменту, регулярних корупційних скандалів, середньостатистичний грек, бачачи корупційну недоброчесність своїх державців, цілковиту відсутність у них антикорупційної моделі поведінки, на своєму низовому рівні толерує побутову корупцію, що унеможливує наразі ефективність протистояння цієї нації різним проявам корупції – від політичної до побутової.

*** Такий строк давності має бути доволі великим, адже корупційні зловживання політиків можуть залишатися утаємниченими упродовж багатьох років, доки не зміниться політичний режим, або посадовець не залишить свій пост; розгляд справ може передбачати збір складних доказів, у т. ч. й за кордоном, що потребує значного часу.

1. *Кохан Г.* Політична корупція як наслідок конфлікту між державою та суспільством // Наукові записки ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України. 2008. Вип. 42. С. 173. 2. *Чечуров А. В.* Коррупция: историко-философская ретроспектива // Вест. Волгоград. гос. ун-та. Сер. 7: «Философия. Социология и социальные технологии». 2010. № 2 (12). С. 158. 3. *Robert O., Keohane J., Nye J.* Power and interdependence // Survival. 1973. Vol. 15. Is. 4. P. 158–165. 4. Цит. за: *Фрагменты ранних греческих философов. Ч. 1. От этических теокосмогоний до возникновения атомистики / изд. подг. А. В. Лебедев.* Москва: Наука, 1989. С. 34. 5. Цит. за: *История древнегреческой литературы* : учебник. 5-е изд. Москва: Высшая школа, 1982. С. 78. 6. *Платон.* Держава; пер. з дав.-грец. Д. Коваль. Київ: Основи, 2005. С. 290. 7. *Аристотель.* Політика; пер. з дав.-гр. О. Кислюка. Київ: Основи, 2000. С. 156. 8. *Кохан Г.* Політична корупція як наслідок конфлікту між державою та суспільством // Наукові записки ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України. 2008. Вип. 42. С. 174. 9. *Аристотель.* Сочинения : пер. с древнегреч. В 4 т. Т. 4. Москва: Мысль, 1983. С. 631. 10. Там само. С. 639. 11. *Гегель Г. В. Ф.* Философия права; пер. с нем. – Москва: Мысль, 1990. С. 116. 12. *Дела Порты Д., А. Ванучи.* Брудні оборудки: учасники, ресурси та механізми політичної корупції. Київ: К.І.С., 2006. С. 16. 13. *Karpathakis A. A.* The Riots in Greece. URL: <http://www.greeknewsonline.com/the-riots-in-greece/> 14. *Сірук М.* Яким чином Греція, яку вважають колыскою демократії, опинилася у такій ситуації / М. Сірук // День. 2015. 3 квіт. 15. Там само. 16. *Александрова А. К.* Об эффективности антикризисных мер Греции в 2008–2009 годах // Современная Греция в мировой экономике и политике / Отв. ред. Ю. Д. Квашнин. Москва: ИМЭМО РАН, 2013. С. 58. 17. *Зотов Г.* Сражение с гидрой. Как в Греции борются с вороватыми чиновниками // Аргументы и Факты. 2014. № 36. 18. Там само. 19. *Каздым А. А.* Коррупция по-европейски. URL: <http://www.kontinent.org/article.php?aid=5139ad25793f7> 20. *Отчет ГРЕКО: Греции следует активизировать борьбу с коррупцией в политике.* URL: <https://www.coe.int/tu/web/portal/-/greco-report-greece-should-step-up-its-fight-against-corruption-in-politics> 21. *Πού οφείλεται η εκτεταμένη διαφθορά στην Ελλάδα.* URL: <http://www.euro2day.gr/news/economy/article/1460045/poy-oufeiletai-h-ektetamenh-diafthora-sthn-ellada.html>

***Kushnarev Igor.* Political corruption in Greece: forms and counteraction mechanism**

Political corruption is one of the most ancient manifestations of politics. People always demonstrated the desire to appropriate a share of the common goods, which gave rise to the problem of corruption in its different dimensions. Whenever this desire arises to the representatives of political elite, we observe transition of abuse towards the sphere of political corruption.

There have been no political systems in history, development of which would illustrate the presence of total immunity from political corruption. They differ from each other only when it comes to quantitative and qualitative parameters, such as size, forms, the attitudes of statesmen and general public etc. Even in those states which are leaders

of anti-corruption rankings (for example, the Corruption Perception Index) such as Denmark, New Zealand, Sweden etc., the political corruption appears occasionally in various forms, but the society has absolutely no tolerance for it and therefore each unlawful case is subject to media, general public and authorized government bodies attention.

The political corruption in Greece has never been an object of research in Ukrainian political science, except for fragmentary comparative studies, in which indicators specific for that county are mentioned along with other states. However, the extent of corruption (in all its forms, including the political) in this country has become so enormous that its “experience” (which should rather be called “anti-experience” in practicing unlawful acts, which may be classified as “political corruption”, as well as the mechanism (or its shortcomings) of counteraction towards anti-corruption actions in politics deserves a research analysis in Ukrainian political science. Our state is also in search of effective mechanism of political corruption prevention and the experience of different countries may play an significant role in this process in order to develop a national program of political corruption counteraction.

Political corruption is treated quite ambiguously in scientific sources. We rely on its understanding as a type of corrupt actions in the sphere of power and resources distribution or political decision making.

Analyzing the political corruption in modern Greece we cannot omit the fact that the first attempts to comprehend this phenomenon were made exactly in that country, on the ancient stage of its development. Despite the fact that on the early stages of the ancient societies’ development, when there were still no professional public authorities and corruption was inexpressive, we find some mentions of this phenomenon demonstration. It is observed in a number of opinions considering the problems of justice, subordination, use of material resources, power etc. Yet some researchers believe that in the times of Greek, and especially of Roman Empire, corruption had actually been already quite common. For example, Plato in his theory of wrong (which we understand as “corrupt”, “spoiled”) regimes (democracy, oligarchy, tyranny) emphasized that they serve the rules instead of being government by laws and public interest. Aristotle tied it all to the happiness of those who are being ruled, to their welfare according to the law, which is called “public interest” in the modern theory of corruption. All the ancient definitions define corruption as a negative and destructive phenomenon.

Over the last two decades Greece experienced a prolonged wave of corruption and poor management in all spheres. The state spent enormous amount of money on the 2004 Summer Olympic Games, which were not transparent. In 2015 the country found itself on the verge of default. The state has become a hostage to the enormous foreign debts to creditors, who demanded implementation of austerity measures and put growing demands to the Greeks.

The Greek political parties are very fragmented; the politicians have close ties with illegal business and are known for their tax evasion. The country has not implemented a reliable, constructive tax system; there is still no rational political strategy that would be aimed at overcoming the structural weaknesses of the Greek society.

The state, its whole bureaucracy turned out to be corrupt and instable; they have not established national production. Therefore Greece is totally dependent on foreign credits, which the officials also abuse for their personal and political interests. The public opinion assesses the Greek politicians as unreliable and unprofessional. They are characterized by unproductive populist political rhetoric, poor knowledge of a wide spectrum of social issue. Instead, their interest is narrowed to achieving success in their personal or party business.

The political elites and their disastrous policy caused a sharp deterioration of the country's conditions, because serious corrupt actions were taken in order to meet personal and family needs (especially in defense, medicine and media). Over the last 20-25 years the country was ruled by socialist and center-right parties without programs or policy that would deserve any trust. All those facts are evidence of significant corruption problems in Greece and so far there has been little success in overcoming this unlawful phenomenon.

Key words: corruption, political corruption, Greece.

УДК 323.2

В. М. ТАРАСЮК

ЩОДО ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ВІЙНИ З РОСІЄЮ

Досліджуються причини й наслідки «інформаційної окупації» України. Розглядаються шляхи подолання кризи в сфері інформаційної безпеки. Аналізується державна політика України у сфері регулювання інформаційних технологій, а саме здійснення інформаційно-оборонної функції держави.

Ключові слова: державна політика, інформаційні технології, інформаційна безпека, інформаційна окупація, інформаційно-оборонна функція держави.

Тарасюк В. М. О государственной политике регулирования информационных технологий в условиях войны с Россией

Исследуются причины и последствия «информационной оккупации» Украины. Рассматриваются пути преодоления кризиса в сфере информационной безопасности. Анализируется государственная политика Украины в сфере регулирования информационных технологий, а именно осуществление информационно-оборонительной функции государства.

Ключевые слова: государственная политика, информационные технологии, информационная безопасность, информационная оккупация, информационно-оборонная функция государства.

© ТАРАСЮК Володимир Миколайович – аспірант відділу правових проблем політології Інституту держави і права ім. В.М. Корещького НАН України